

– interviu colecționat în 2019

Facultatea absolvită, promoția?

Am absolvit Facultatea de Medicină Generală a Institutului Medico-Farmaceutic din Cluj în anul 1976.

Care a fost parcursul dumneavoastră profesional până în prezent (liceu, studii, profesie)?

În anul 1970 am absolvit studiile liceale la Liceul nr. 15 (actualul Liceu „Onisifor Ghibu” din Cluj).

În același an am reușit la concursul de admitere la Facultatea de Medicină Generală. În vara anului 1975, între anii V și VI, m-am prezentat și am reușit la concursul de internat (grupa specialități „medicale”), fiind ulterior timp de 3 ani intern al clinicilor din Cluj. În timpul internatului am petrecut perioade de câte 6 luni în clinicile Medicala III, Medicala IV, Medicala I și Boli Infecțioase.

La încheierea internatului (1978) am fost repartizat, pe durata unui an, pentru a-mi încheia perioada de stagiatură obligatorie „la țară” ca medic de medicină generală, la Exploatarea Minieră Lupeni, pe Valea Jiului. Am lucrat, însă, efectiv, ca medic de medicină generală la Dispensarul Medical al orașului Uricani, întrucât dispensarul de acolo rămăsese fără medic, la o populație relativ numeroasă. Adică la 8 km „mai spre munte” față de Lupeni. A fost o experiență extraordinară.

În vara anului 1979 am reușit la concursul pentru ocuparea unui post de asistent stagiar la Clinica Medicala I, condusă la acea oră de către Profesorul Roman Vlaicu, care a fost maestrul și mentorul meu. Din toamna anului 1979, când am fost încadrat la IMF Cluj, nu am mai părăsit instituția până în prezent (ca loc de muncă). Am fost pe rând asistent universitar stagiar (1979-1982), asistent

universitar (1982-1990), șef de lucrări (1990-1994), conferențiar universitar (1994-1999) și apoi profesor universitar (1999-2016). După 2016, am rămas profesor conducător de doctorat, iar în același an, cu ocazia Zilelor Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, am primit titlul de profesor emerit.

Ca medic, după perioada de internat și stagiatură obligatorie, prin concursul pe care l-am dat pentru intrarea în IMF am obținut și calitatea de medic secundar în specialitatea de medicină internă. În 1982 am devenit, prin examen, medic specialist de medicină internă, iar în 1985, medic primar în aceeași specialitate. Ulterior, între 1990-1992 am fost medic secundar (rezident) de gastroenterologie. În 1992 am dat examenul și am devenit medic specialist în a doua specialitate - gastroenterologie, iar în anul 2004 am devenit medic primar gastroenterolog. În plus, în 1992 am dobândit atestatul de studii complementare (competența) în ultrasonografia generală.

Ar mai fi de adăugat că în anul 1993 mi-am susținut teza de doctorat (sub conducerea domnului prof. Roman Vlaicu) intitulată „Contribuții la utilizarea ultrasonografiei diagnostice și intervenționale în afecțiuni abdominale”, în 1994 primind diploma de doctor în științe medicale.

Chiar dacă nu ține întru-totul de ruta mea profesională, sunt dator să menționez și alte câteva date care mi-au marcat cariera și de care sunt mândru: 1990-2016 - membru în Consiliul Facultății de Medicină, 1990-2000 și 2004-2016 - membru în Senatul UMF „Iuliu Hațieganu”, 1990-1992 - prodecan, Facultatea de Medicină, 1992-2000 - decan, Facultatea de Medicină, 2004-2010 - prorector, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, 2011-2016 - director, Departamentul 5 Medicină Internă, Facultatea de Medicină, 2003-2016 - șef disciplină, Clinica Medicală I, 1998-2015 - medic șef de secție gastroenterologie, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj.

Chiar dacă nu sunt în postura de a-mi prezenta întregul CV, mai există câteva repere pe care le consider definitorii pentru cariera mea universitară și care, efectiv, mi-au jalonat existența. Cu riscul de a lungi prea mult lucrurile, nu pot să nu amintesc că împreună cu prietenii mei prof. dr. Radu Badea și prof. dr. Sorin Ducea, am fost editorii principali ai Tratatului de Ultrasonografie Clinică, o carte în trei volume, carte-reper pentru ultrasonografie în România. Volumul I al tratatului a primit premiul „Leon Daniello” al Academiei Române în 2002, iar volumul III, apărut în anul 2008, Premiul Academiei Oamenilor de Știință în 2010. Urmare a activității didactice și științifice, precum și în legătură cu contribuția mea în dezvoltarea Facultății de Medicină și a Universității, am primit în 3 rânduri Marele Premiul „Iuliu Hațieganu” al UMF, iar în două rânduri Premiul „Octavian Fodor” al Facultății de Medicină. Am fost ales de studenți Decan de promoție în anul 1998, am primit în anul 2014 Premiul pentru excelență didactică al Facultății de Medicină („Profesorul

anului”), iar în 2018 (în colectiv), același premiu pentru coordonarea unui volum de cazuri clinice de gastroenterologie și hepatologie. În 2012 am fost onorat de Universitatea „Ovidius” din Constanța, iar în anul 2016 de UMF „Victor Babeș” din Timișoara cu titlul de Doctor Honoris Causa.

Aveți un moment pe care îl considerați ca fiind cheie sau definitoriu în evoluția dumneavoastră profesională?

E o întrebare dificilă, pentru că nu a fost unul singur, au fost mai multe.

Cronologic vorbind, primul moment-cheie a fost reușita la concursul de internat, între anii V și VI. Cei trei ani petrecuți apoi în clinicile clujene, faptul că internii aveau în spital un statut aparte, fiind prezenți mai tot timpul zilei (și nopții) în serviciile în care lucrau au contat enorm. Internii erau selectați dintre cei mai buni studenți ai facultății printr-un examen extrem de riguros (cred că a fost examenul cel mai dificil pe care l-am dat și pentru care am muncit cel mai mult!), iar în cei trei ani următori aveau prilejul de a lucra îndeaproape cu marii maeștri ai școlii medicale clujene. După știința mea, dintre colegii apropiați generației mele și care au ajuns profesori universitari, toți au fost, la începutul carierei, interni. Acest fapt spune enorm despre calitatea selecției și calitatea formării pe care le oferea internatul, sistem care nu mai există de multă vreme în clinicile din România.

Al doilea moment cheie a fost acela în care profesorul Roman Vlaicu m-a chemat într-o zi la catedră (eram student de anul VI și intern în anul I la Clinica Medicală III, pe atunci) și mi-a spus clar: „Mircea, peste 3 ani, te pregătești și vii să dai concurs pentru postul de asistent în Clinica Medicală I. Te aștept.” Și m-am întors peste 3 ani la concurs, pe care l-am promovat cu succes. Ne-am ținut amândoi de cuvânt.

Al treilea moment, excepțional, a fost în iarna anului 1992 când, cu acceptul profesorului Oliviu Pascu, care candida la poziția de Rector al Universității și „împins” fiind din spate de studenții cărora le fusesem asistent și care, cred, mă iubeau, am fost ales Decan al Facultății de Medicină. Eram numai șef de lucrări pe atunci. Asta nu se mai poate întâmpla, astăzi, adică să fii numai șef de lucrări și decan, la 40 de ani. Dar ne aflăm în 1992 și, atunci, s-a putut. Investiția de încredere din partea studenților și, nu mai puțin, din partea colegilor mei, urmată de investiția de timp, abnegație și frământare pe care am oferit-o Facultății pentru toți anii care au urmat mi-au marcat decisiv viața personală, academică și profesională. Am fost profund onorat să pot face asta și am muncit fără rezerve. Era pentru Facultatea de Medicină, era pentru școala mea, locul în care am fost învățat, am crescut și, la rândul meu, i-am învățat pe alții.

Vă doreați când erați copil să deveniți medic sau aveți alte dorințe la acea vârstă?

În mod sigur, când eram copil nici prin cap nu mi-a trecut să mă fac medic. Aveam alte dorințe - întâi, să mă fac mecanic de locomotivă (întotdeauna am avut o slăbiciune pentru trenuri, adică pentru locomotive și știu multe despre mașinile acestea extraordinare). Ceva mai târziu, cu siguranță influențat de lecturile din Jules Verne („Căpitan la 15 ani”) și din Radu Tudoran („Toate pânzele sus”), am visat să ajung căpitan de vas, să ocolesc Pământul, să descopăr lumi noi. Mi-a trecut și asta. În lipsă de inspirație și socotind că am oarecare talent, o vreme m-am făcut scriitor, ca tata, dar asta a ținut puțin. Mi-am dat seama că nu e de mine, că n-am suficientă imaginație și nici condei. Așa că, la sfârșitul liceului, am decis să merg la facultatea de chimie, fără să îmi fie prea limpede ce o să fac cu asta. Hotărârea a fost luată sub influența unei Doamne profesoare excepționale care m-a fermecat cu știința și talentul ei pedagogic, doamna Geta Ionescu, soția fostului nostru Rector, regretatul profesor George Nicu Ionescu. Dar nici asta n-a ținut mult, pentru că, chimia mi se părea prea aridă și prea puțin legată de oameni. Așa că, sub influența unui prieten de suflet de vârsta mea, care de multă vreme viețuiește în Germania și cu care povesteam la nesfârșit despre viață și moarte, despre adevăr și dreptate (ca orice adolescenți!), mi-am spus că voi merge către medicină. Era vremea lecturilor fără egal, de la Eric Maria Remarque („Pe frontul de vest nimic nou”, „Soroc de viață, soroc de moarte”...) și până la medicii scriitori: Axel Munthe („Cartea de la San Michele”), AJ Cronin („Drumul lui Shannon”), Aldous Huxley („Frunze uscate”)... Probabil că a fost cea mai bună alegere. Medicina.

Cum sau de ce ați ales să studiați la UMF Cluj (IMF Cluj la acea vreme)?

Aceasta e o întrebare ușoară. Eram clujean, aveam mulți prieteni în Cluj, știam că școala de medicină e o școală bună, acasă mi se povestise despre Hațieganu, despre colaboratorii și urmașii săi, Doamna profesoară Geta Ionescu ne povestise despre universitate, așa că nu era greu de hotărât, chiar dacă nu aveam medici în familie. La anii aceia nu se puneau problema să studiezi în afara granițelor țării. Simplu, nu ?

Vă amintiți o întâmplare memorabilă/marcantă din perioada studiilor?

Ca să fiu cinstit, am avut o studenție extraordinară, fără accidente majore, înconjurat de un grup de colegi fără egal cu care am rămas prieten pe viață, cu un număr de profesori și, în general, cadre didactice de toate gradele, de excepție. Cu toate acestea, la felul în care este pusă întrebarea aș putea să răspund, totuși, da, am avut o întâmplare memorabilă, cel puțin așa o socotesc astăzi.

Eram în anul IV, în sesiunea din vară și aveam examen la „medicală” cu Profesorul Octavian Fodor. Aveam, în acel an universitar, numai decari în index. Examenul avea un anumit tipic, mai întâi

practicul, cazul clinic, dat întotdeauna cu profesorul, apoi proba orală teoretică, tot cu profesorul. Iar în ziua aceea tot profesorul Octavian Fodor ne-a examinat și la „laborator” - era o probă mică, în care ți se cerea să efectuezi cu mâna ta un examen sumar de urină sau să recunoști anumite elemente, în microscopie, din sedimentul urinar sau de pe lame de sânge periferic, anume pregătite. La examenul practic am avut un pacient cu insuficiență cardiacă gravă, fondul fiind al unei valvulopatii mitrale (numită la vremea aceea, la Medicala III, „boală mitrală”, adică insuficiență și stenoză mitrală, reumatismale). Aici am știut foarte bine. La teoretic am avut două subiecte: hipertensiunea arterială secundară și sindromul pleural (cauze, diagnostic, tratament). Primul l-am povestit dintr-o răsufare. Nici la al doilea n-a fost rău deloc până când profesorul Fodor m-a oprit, mi-a spus că se vede că știu dar, totuși, să îi răspund la o întrebare. Și m-a întrebat când există indicație de evacuare a unui hidrotorace prin toracenteză. I-am răspuns, încrezător că am încheiat, că indicația privește cazul în care volumul hidrotoracelui e mare și provoacă dispnee. Nu era tocmai rău, dar profesorul dorea mai mult și mi-a cerut-o. Nici astăzi nu știu cu absolută siguranță răspunsul, care ar fi trebuit să sune cam așa: „când matitatea ajunge la coasta 5-a” (sau a doua !?). N-am știut. Profesorul a clătinat din cap și mi-a spus că mai am de luptat pentru o notă mare. Și ne-am mutat toți în laborator, unde erau aliniate microscopurile. Profesorul Fodor m-a luat deoparte și mi-a cerut să îi spun ce se află pe fiecare lamă pusă la microscop, făcând ocolul încăperii împreună cu mine. Aici știam, exersasem. Și am dat toate răspunsurile corecte. Ce emoție ! Profesorul Fodor s-a uitat lung la mine, mi-a spus că a fost foarte bine dar, în același timp, speră că sunt conștient de faptul că nu poate să îmi dea nota zece și că înțeleg cu siguranță de ce. Bineînțeles că eram conștient și înțelegeam. Acea zi, acel examen, acel exemplu de rigurozitate și înțelepciune didactică a profesorului Fodor, care a condus totul cu mare blândețe și răbdare și care m-a notat cu o corectitudine extremă mi-au rămas pentru totdeauna în minte. Am căutat, mult mai târziu, examinând la proba practică sute de studenți, să procedez la fel. Nu m-am oțărât niciodată la student, nu l-am înjosit pentru că nu știe, nu l-am scos afară din examen, nu m-am supărat foarte tare, l-am ajutat să își ducă judecata până la capăt, dacă l-am văzut că se străduiește să pună lucrurile cap la cap. E drept că, atunci când studentului îi „lipsea o bucățică de notă”, i-am dat-o. Așa mi se părea corect. Muncise, chiar dacă nu era totul absolut perfect.

Ați avut/aveți un dascăl preferat? Dacă da, de ce l-ați ales pe cel indicat?

Da, sigur că am avut. Am avut mai mulți, dar cel mai aproape de sufletul meu a fost și a rămas profesorul Roman Vlaicu. De ce l-am ales ? Aș putea răspunde cuprinzând numai o parte din adevăr, pentru că „m-a văzut”, m-a primit în echipa sa și m-a învățat foarte multe. Și nu numai medicină. Dar ca să răspund mai nuanțat, voi cita câteva rânduri pe care le-am scris mai demult despre

maestrul meu (și nu numai al meu!), în revista Clujul Medical, întrucât alegerea mea a fost legată de mult mai multe calități decât cele pe care le-am amintit mai înainte:

„Profesorul Roman Vlaicu a fost unul dintre cei care au cultivat cu sfințenie tradiția școlii medicale clujene, tradiție pe care a îmbinat-o armonios cu tot ceea ce era nou, în pas cu ritmul rapid al progreselor în medicină. Abnegația, dăruirea și talentul pedagogic înnăscut al profesorului Vlaicu au făcut ca, pe de-o parte, clinica păstorită mai înainte de profesorii Hațieganu, Moga și Hărăguș să crească, să își păstreze numele de referință între clinicile Clujului și între cele din țară și, pe de alta, să producă valori dar, mai ales, să formeze profesioniști și oameni. Ca om de învățământ, a fost hărăzit cu un talent didactic ieșit din comun, carisma sa și felul în care știa să se facă ascultat și înțeles de cele mai diverse categorii de „studenți” devenind proverbiale în Facultatea de Medicină din Cluj, dar și în multe alte școli de medicină din țară.

Ca medic, a fost un exemplu pentru toți colaboratorii săi, îmbinând în mod strălucit arta medicală cu modestia și înțelegerea față de cei aflați în suferință. La ușa cabinetului său se adunau deopotrivă personalități ale vieții publice sau politice ale vremii, dar și oameni lipsiți de mijloace, care știau că pot găsi cu certitudine un sprijin în medicul și omul Roman Vlaicu. Profesorul intra primul în clinică, dimineața devreme și, de cele mai multe ori, se însera când o părăsea. Oricine putea să-l găsească, oricine putea să îl abordeze, sfatul său era acolo și în faptul zilei și în după-amiezele târzii de gardă, era mereu prezent, atât de prezent încât nici nu îți puneai problema că ar putea lipsi. Indisolubil legat de clinică, legat de pacienți, legat de locul de unde își lua energia inepuizabilă.

Profesorul a fost personalitatea care a marcat viața multora dintre noi. Pentru unii a fost cel care a investit încredere și a pus umărul pentru a fi părtaș la realizarea unui proiect personal sau de grup, pentru alții a fost primul dascăl adevărat din studenție și a rămas ultimul dascăl adevărat, mult mai târziu, în profesiune, pentru unii a fost omul care a oferit în clipe de îndoială și de căutare sfatul înțelept și bun, pentru alții a fost cel care a arătat drumul și a ajutat ca drumul acesta să fie croit. Pentru fiecare în parte și pentru noi toți, Profesorul Roman Vlaicu a fost și va fi de neînlocuit.”

Cred că orice aș încerca să mai spun privind alegerea mea e de prisos.

Cum v-a influențat în activitatea profesională, dar și în viața de zi cu zi formarea la UMF Cluj?

S-ar putea spune și scrie mult, aici, dar de această dată prefer să fiu ceva mai scurt. Profesional am avut șansa, ca student, medic secundar și cadru didactic tânăr, să fiu elevul unor mari personalități așa cum au fost profesorii Ioan Albu (Anatomie), Octavian Bârză (Biochimie), Victor V. Papilian (Histologie), Victor Preda (Genetică), Ioan Baciu și Mircea Dorofteiu (Fiziologie), Octavian Fodor, Roman Vlaicu și Emilia Macavei (Medicală), Gicu Ionescu (Chirurgie), Aurel Văleanu (Radiologie),

Hugo Strauss (Igienă), Octavia Mărgineanu (Pediatrie) sau Puiu Quai (Medicină legală). De la fiecare și, cu certitudine, de la colaboratorii lor mai tineri, am învățat câte ceva. Am învățat pentru profesiune, dar am învățat, pe lângă ceea ce fusesem învățat de acasă, să respect oamenii, să respect munca, să recunosc valoarea cuiva, să iubesc lucrul bine făcut și împlinit, să nu mint, să fiu corect, să fiu generos. Toate acestea au contat pentru profesiune, dar și pentru viață. Și toate au o legătură cu spiritul școlii medicale clujene imprimat de Iuliu Hatieganu și contemporanii săi, în care performanța profesională nu are mare valoare dacă nu se împletește strâns cu grija, cu dragostea pentru oameni. Așa că am avut toate condițiile de a mă forma ca profesionist, dar cu certitudine și ca om. Între multe altele, asta mi-a oferit școala de la Cluj.

Cum descrieți relația dumneavoastră cu colegii de facultate, atunci și acum? Considerați inițiativa Alumni ca fiind una de importanță pentru UMF?

În anul de studii eram aproximativ 150 de colegi. Ne știam toți și am rămas legați, prieteni, chiar și după separarea anului în două serii cu program diferit, în anii clinici. Nici nu cred că vreunul dintre noi ar fi conceput să fie altfel decât să împărtășească prietenia. Pe de altă parte, am mai spus-o, am avut șansa de a fi repartizat într-o grupă cu colegi de o calitate excepțională, atât profesională, cât și umană. De fapt, au fost două grupe, întrucât din anul IV grupa inițială s-a separat, am încheiat facultatea în serii diferite. Dar indiferent de aceasta, a rămas între noi toți o prietenie profundă cum numai între studenți și la vârsta studenției se poate întâmpla. Știm unii de alții, ținem legătura. Iar din această perspectivă, inițiativa Alumni este binevenită, universitatea noastră trebuind să o cultive cu adevărat. Cei care s-au format în școala noastră trebuie să poată păstra legătura cu școala, trebuie să simtă că încă mai aparțin școlii, trebuie să poată comunica și trebuie, atât cât acest lucru este posibil, să influențeze mersul, progresul școlii. Nu am nicio experiență în această întreprindere, dar știu că orice școală mare are un Alumni pe care îl cultivă cu perseverență și grijă.

Ce credeți că ar fi nevoie pentru îmbunătățirea colaborării cu colegii?

Nu cred că am toate răspunsurile „la cheie”, dar ceea ce este sigur, ceea ce eu aș aștepta de la universitate, ar fi „să mă caute” activ. Și să mă găsească. Iar dacă m-a găsit, să îmi spună că își aduce aminte de mine. Și că este important pentru ea să știe că rămân legat de școală și că îmi pasă de ceea ce se întâmplă în legătură cu ea. Să îmi trimită, din când în când, câte o informație despre ceea ce s-a mai întâmplat, despre o realizare remarcabilă, despre oameni care mi-au fost dascăli și care au urcat profesional, au realizat ceva deosebit sau nu mai sunt printre noi. Și să îmi vorbească, prin vocea lor, și despre studenți. Să nu uităm că mulți „alumni” au copii la școala noastră și că aceasta începe să privească nu numai cetățenii români. Și, în ultimă instanță, școala să poată cere și să poată obține, în limitele bunului simț, ajutor. Aș fi entuziasmat dacă alumni unui an de studii și-

ar aduna forțele ca să ajute financiar mobilarea unui laborator din școală care să le poarte numele - "Promoția Medicină 1976" - sau să instituie o bursă pentru un student.

Cum ați descrie sistemul medical în prezent?

Mult prea dificilă întrebare, cel puțin nu pentru a răspunde în câteva cuvinte.

Oricum, am fost toată viața „bugetar”, așa că nu pot spune mare lucru despre sistemul privat. Avem un sistem public care încă nu s-a scuturat de defectele sistemului centralizat comunist. Avem un sistem public în care, chiar dacă există reglementări și chiar dacă în fiecare zi mai inventăm altele, principala preocupare este cum să facem să nu le respectăm întocmai. Și mai contribuie în plus, la acest sistem, și suficiența oamenilor din interior, acel „lasă că merge și-așa”, care ne omoară pe toți.

Cred că, întâi de toate, ar trebui să scriem pe o coală albă de hârtie un singur cuvânt: „pacient” și după aceea să așezăm în jurul său anumite cuvinte-cheie, adică să numim efectiv care sunt în fapt așteptările pacienților noștri, a omului bolnav. Și după ce am făcut aceasta și am făcut ordine între cuvinte, să construim un sistem care să răspundă integral, pas cu pas, la absolut toate așteptările pacienților. Același lucru l-aș face pentru personalul spitalului, adică întreg personalul, medical și nemedical. Dorințe, așteptări și ce cerem de la fiecare om din sistem, în clar. Pe hârtie și cu obligativitatea oferirii soluțiilor pragmatice pentru fiecare item. La fel aș face pentru toți cei care lucrează în spitale și aparțin învățământului medical. Care sunt așteptările și ce cerem fiecăruia dintre noi. Personal nu cred că principala problemă a sistemului este remunerarea neadecvată, care și-a căutat și găsit o „rezolvare” prea facilă prin majorări de salarii. Principala problemă este lipsa de punere în valoare a celui care face ce trebuie să facă față de cei care stau și nu fac mai nimic, lipsa unei ierarhii corecte a valorilor, risipirea resurselor de orice fel printr-o birocrăție incredibilă, distructivă, lipsa asumării răspunderii... Sunt foarte multe. S-au făcut pași, există în Cluj instituții publice în care rânduielile sunt bine stabilite, așa cum este, de exemplu, în bună măsură, Institutul Oncologic „Prof. dr. Ioan Chiricuță”, dar e prea puțin.

Pe de altă parte, privitor la sistem, părerea mea este că într-un oraș universitar de forța și performanța medicală a Clujului, este inadmisibilă inexistența unui Spital Universitar de tipul CHU-urilor (Centre Hospitalier Universitaire) franceze. În Cluj ar trebui să existe mai multe astfel de spitale, deoarece Clujului i se adresează pacienți din toată țara, iar în Cluj funcționează o Facultatea de Medicină performantă. E inadmisibil ca, prin lege, să nu fie definită această structură, care să permită gestionarea armonioasă a tot ceea ce ține de actul medical în conjuncție cu formarea studenților, a rezidenților și a medicilor veniți pentru un curs de perfecționare sau de up-to-date. Este inadmisibil să ne aducem aminte după mulți ani de zile de noțiunea de „integrare clinică” a

cadrelor didactice, problemă în care Facultatea de Medicină nu are niciun cuvânt de spus, fiind la mâna managerilor de spital și a directorilor de resurse umane ai spitalelor publice. Este inadmisibil ca tinerii absolvenți să nu mai fie interesați de învățământ, deoarece sarcinile care trebuie asumate aici sunt multiple și grele, iar un medic primar în rețeaua MS câștigă de două ori mai mult decât un conferențiar universitar, ca să nu mai vorbesc despre asistenții universitari, poate ei înșiși medici primari, dar angajați în învățământ. Perspectiva nu e bună, exodului de medici li se adaugă exodul și lipsa de atractivitate pentru profesiunea de cadru didactic a tinerilor performanți, ceea ce va reprezenta, într-un viitor apropiat, o problemă gravă și greu surmontabilă. Într-un cuvânt, sistemul trebuie reformat și adaptat nu numai la nevoile pacienților și ale societății, dar și la nevoile școlilor de medicină. În caz contrar, acestea vor muri cu încetul sau, dacă nu vor muri, nu vor mai avea nimic din strălucirea de altă dată. Nu dramatizez, ci văd ce se întâmplă și văd că nimeni nu face nimic. Strălucirea și forța despre care vorbesc este dată de oameni, de oameni hărăziți, nu de echipamente nichelate și promisiuni neonorate.

Dar sistemul de învățământ medical?

Întrucât pentru opt ani am fost Decanul Facultății de Medicină și pentru încă șase, prorector al universității, aș avea câte ceva de spus. Unele dintre păreri mi le-am rostit mai sus, în legătură cu problema Spitalului Universitar și a pierderii, treptate, a oamenilor de valoare și pasionați din învățământ. Ceea ce este, însă, destul de greu este să vorbești despre întreg învățământul medical din România, întrucât noi, clujenii, avem tendința de a vorbi despre ceea ce cunoaștem, adică despre noi.

Astfel, dacă vorbim despre Cluj, cred că învățământul medical nu stă tocmai rău, dimpotrivă. Afirmarea nu este gratuită, întrucât se bazează pe trei elemente de sprijin fundamentale: modul solid în care a fost construită școala de medicină clujeană de către excepționala echipă a profesorului Iuliu Hațieganu, apoi felul inteligent în care mulți dintre continuatorii școlii din anii comunismului au știut să păstreze valorile acesteia și, nu în ultimul rând, faptul că în cei treizeci de ani scurși de la evenimentele din 1989, elevii aceleiași școli au avut înțelepciunea de a îmbina ceea ce înseamnă tradiție de preț cu achizițiile moderne din învățământul medical european, dar și de peste ocean. Toate acestea dau consistență și așază, de drept, învățământul medical clujean într-o poziție de vârf în România, poziție care îi conferă, în același timp, competitivitate în afara țării. Cu alte cuvinte, suntem o școală de medicină și farmacie puternică și perfect ancorată în actualitatea didactică și științifică.

Dacă, însă privim sistemul în ansamblul său, precum și ceea ce se întâmplă în alte instituții decât universitatea noastră, atunci găsim destule lucruri de îndreptat.

Fără a ierarhiza, mă gândesc că va trebui schimbată modalitatea de acces la studiile medicale, în care ordinea de clasificare a concursului se stabilește strict pe cunoștințe teoretice, cu oarecare legătură cu studiile medicale care vor urma. Cred că la fel de bine ordinea de clasificare la admitere s-ar putea stabili printr-un concurs de limba și literatura română, care are tot atâta legătură cu profesiunea aleasă pe cât au și actualele probe de concurs. Cel puțin pentru medici. Din această perspectivă, va fi obligatoriu, la un moment dat, să fie utilizate (și) probe de evaluare a aptitudinilor pentru profesiunea de medic, respectiv o evaluare psihologică, așa cum se întâmplă în alte școli de medicină, de exemplu, la Viena.

Va trebui să se petreacă, cu adevărat, o reformă curriculară, care să aducă în prim plan medicina integrativă, curriculumul construit pe sisteme. Uite, chiar dacă s-au schimbat multe, noi începem tot ca în 1919 cu anatomia și încheiem, în anul VI, tot cu medicina legală, disciplinele care se înșiruie în planul de învățământ pe parcursul a șase ani fiind mai mult sau mai puțin separate între ele. Integrarea o va face, în mare măsură, studentul, în mintea sa, nu structura și derularea curiculei!

Valoarea învățământului medical este dată, însă, între altele, de felul în care acesta evoluează, în ansamblu, la nivel național și aici există diferențe notabile între diferitele facultăți care funcționează în țară. Nu am căderea să critic ceea ce, poate, nu cunosc suficient de bine, dar există în țară facultăți de medicină în care standardele de calitate sunt așezate mai jos decât o cere medicina modernă, în care rigurozitatea respectării programului a rămas încă un deziderat, în care studenții și cadrele didactice mai joacă, uneori, piesa „lasă-mă să te las”. Aici, evaluările academice periodice (ARACIS) vor trebui să își crească strictețea, altfel vom rămâne pe mai departe datori față de cei pe care îi învățăm ceva și, în ultimă instanță, față de pacienți.

Va trebui ca felul în care este gândită, teoretic, formarea rezidenților să se și întâmple în fapt. În programul de formare a specialiștilor sunt cuprinse o seamă de moduli, o serie de activități care, de fapt, nu se petrec. Cred că acordăm, cel puțin noi, cei din interiorul școlii, o prea mare importanță studiilor de licență și nu ne aplecăm deloc către așteptările și necesitățile profesionale ale rezidenților. S-a tot vorbit de bani și nu e rău că medicilor rezidenți li s-au crescut salariile (nota bene, au ajuns să aibă venituri comparabile cu ale unui asistent univesitar!), dar nu salarizarea e problema-cheie. Ceea ce este mult mai important e faptul că față de această categorie specială și unică de tineri care încă învață va trebui oferită o atenție aparte, o investiție de timp bine definită și de profesionalism adevărat, fără de care colegii noștri rezidenți vor rămâne în continuare numai niște privitori, fără responsabilități anume, calificați îndeosebi în redactarea și dactilografierea actelor medicale, cum se întâmplă în multe servicii, astăzi.

În final, nu pot să nu revin asupra unei idei care mă frământă de multă vreme și care nu și-a găsit încă rezolvarea. În prezent, se pregătește o nouă Lege a Educației Naționale. În această Lege, în partea care se referă la învățământul superior, trebuie să își găsească loc un capitol aparte (care, de altfel, a figurat și în legea anterioară) care privește strict învățământul medical. Dar asta nu e suficient, întrucât în acord cu acest capitol va trebui să se creeze și în legislația care privește sistemul de sănătate o parte specifică, ce se adresează învățământului medical, întru-totul concordantă cu ceea ce este prevăzut în Legea Educației. Acest lucru este absolut necesar, fără un acord perfect între cele două sisteme - învățământ medical / sănătate, orice demers pentru o funcționare și o performanță mai bună a amândurora fiind iluzoriu. Nu știu cine va fi în stare să realizeze această simbioză legislativă dar, încă o dată, ea este absolut necesară.

În 2019 am sărbătorit 100 de ani de învățământ medical românesc în Transilvania, 100 de ani de la primul curs în limba română al profesorului Iuliu Hațieganu. Cum găsiți Universitatea acum?

Aș face precizarea că cei ca mine reprezintă o categorie de „alumni” mai particulară, întrucât eu nu m-am rupt de universitatea aceasta a noastră niciodată, nici măcar după pensionare. Așa că felul în care văd universitatea nu este cel al unui absolvent de demult care lucrează în afara universității și o privește din afară, poate cu nostalgie sau, poate, cu regret față de anii tinereții. Eu privesc universitatea ca cineva care a crescut în ea, odată cu ea și a contribuit cu câte ceva la această creștere, știind foarte bine ce s-a întâmplat cu universitate cel puțin pentru ultimii aproape 50 de ani, pentru că a trăit acești ani, practic, în universitate, de aceea aș putea fi foarte subiectiv.

Cum văd universitatea la aniversarea a 100 de ani de învățământ în limba română la Facultatea de Medicină?

O văd ca o universitate puternică și în plină dezvoltare, îndeosebi pe versantul științific în ansamblul său și, de asemenea, pe cel de capacitate de formare, cel puțin la Facultatea de Medicină, pe care o cunosc mai bine. Universitatea se numără efectiv printre cele mai reprezentative, performante și respectate universități din țară, chiar dacă este o universitate relativ mică față de alte instituții de învățământ superior. Acest lucru spune enorm despre calitatea profesională a oamenilor care lucrează în universitate și despre preocuparea noastră constantă pentru performanță. E o școală serioasă și exigentă, care atrage în continuare studenți de pretutindeni și are o producție științifică remarcabilă. Și cred că va rămâne așa, în măsura în care cei care o conduc astăzi și cei care ne vor urma vor ști să păstreze aceeași ierarhie a valorilor umane și academice și vor cultiva în continuare performanța științifică adevărată, grija față de oamenii săi, dragostea față de studenți, respectul și camaraderia față de alte universități.

Cum văd universitatea ? O văd vie, entuziastă, strălucitoare, harnică, necesară. Totul este să nu ne încredem prea tare și să continuăm pe același drum început de ctitorii de școală, în 1919.